

Prioriterade områden för samverkan mellan Region Örebro län och Länsstyrelsen i Örebro län under 2024-2025

Inledning

Länsstyrelsen och Region Örebro län samverkar idag i ett antal olika frågor. För att fokusera och prioritera samverkan fastställdes under 2018 en överenskommelse om fördjupad länsamverkan mellan organisationerna. I överenskommelsen står att ett samverkansdokument årligen ska fastställas med prioriterade områden samt identifierade gemensamma satsningar. De frågor som väljs ut för prioriterad samverkan är sådana som är av betydelse för länets utveckling och där Länsstyrelsen och Region Örebro län bör arbeta tillsammans. Utgångspunkten är vidare att ledningarna är aktiva i frågorna, båda organisationerna har uppdrag men med lite olika perspektiv samt att vi har en etablerad samverkan som vi vill utveckla. Med en gemensam ansats kan vi stärka länets utveckling regionalt och nationellt.

Bakgrund

Under åren 2022-2023 prioriterades områdena Digital infrastruktur, Landsbygdsutveckling, Energi och klimat samt Omstart efter Coronapandemin. Uppföljningen visar på ett fortsatt behov av att arbeta med områdena. Utifrån nuläget efter Coronapandemin föreslås sociala frågor ersätta tidigare område Omstart efter Coronapandemin.

I likhet med förra perioden har digitalisering lagts som ett raster i de prioriterade områdena med koppling till digitaliseringsstrategin då digitalisering inte är ett mål i sig. Vad gäller målsättning för digitaliseringsstrategin har denna placerats under det prioriterade området digital infrastruktur.

Prioriterade områden och målsättningar under 2024-2025

➤ Digital infrastruktur

Frågan om digitalisering är angelägen för länets invånare och näringsidkare. I Örebro län samverkar våra organisationer inom ramen för Digitaliseringsstrategin. Målet är att "Hela Örebro län ska ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stödjer digitalisering." I strategin pekas en länsgemensam riktning ut för vårt arbete att nyttja de möjligheter som digitaliseringen ger för att skapa mervärde och livskvalitet för de som bor och verkar i länet. I strategin finns följande fem fokusområden för en bättre samhällservice; digital infrastruktur, digital kompetens, digital trygghet, digital innovation och digital ledning.

I länets Digitaliseringsstrategi ingår digital infrastruktur där målet är utbyggnad av fiber samt ett väl utbyggt mobilt bredband vilket är en nödvändighet för den digitalisering som beslutats i strategin. Bredband är en högt prioriterad fråga i hela landet. Ett väl utbyggt och fungerande bredband är en förutsättning för att exempelvis landsbygderna ska uppfattas som attraktiva att bo och driva företag i.

Det är också en förutsättning för digitaliseringen av samhället vilket adresseras på samtliga nivåer från EU/nationell/regional och lokal nivå. En väl fungerande samverkan mellan våra organisationer är mycket viktigt för att uppnå de högt uppställda målen som finns nationellt men också regionalt.

Det finns också en Regional handlingsplan för bredband som säger att "År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband - 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s - 99,9 procent av alla hushållen och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s - 100 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s." För närvarande pågår diskussioner på nationell nivå för en ny policyinriktning.

Störst vinst med en fullständigt utbyggd digital infrastruktur har de offentliga aktörerna, för att effektivisera sitt uppdrag. Den digitala infrastrukturen ger också förutsättningar för en utökad arbetsmarknadsregion.

Sedan 2021 har Region Örebro län ansvar för prioritering och möjlighet till kvalitetskontroll av underlag inför Post-och Telestyrelsens beslut om bredbandsstöd. Region Örebro län arbetar med att informera om stödet och har fokus på ökad dialog mellan offentliga aktörer och kommersiella aktörer. Detta är avgörande för att länet ska få möjlighet att ta del av bredbandsstödet.

En analys av länets kommuners arbete med digital infrastruktur i den strategiska planeringen har genomförts i syfte att belysa behovet av en genomtänkt strategi för elektronisk kommunikation (digital infrastruktur).

Länsstyrelsen arbetar fortsatt som möjliggörare för fortsatt utbyggnad av den digitala infrastrukturen, med utgångspunkt i uppgifterna att utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser samt att främja länets utveckling.

Aktuellt 2024

Tillsammans med Kommunchefs- och regiondirektörsgrupp (KC/RD) inklusive länsråd har samtal påbörjats om möjligheten till ett "Regional bredbandslyft" i Örebro län, vilket är ett erbjudande från Post och telestyrelsen. Syftet är övergripande att lyfta upp bredbandsfrågan på agendan.

Drönarfrågan är högaktuell och här arbetas tillsammans med kommunerna angående möjlighet till planläggning av undre luftrummet. Det handlar i nuläget om kartläggning samt vilka krav drönare kommer kräva på digital kommunikation. Regional och lokal nivå har viktiga funktioner. Det finns ett stort behov av att etablera en samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå. I huvudsak med myndigheter som tidigare inte har samverkat på den nivån.

En levande dialog mellan offentliga aktörer och kommersiella är av stor betydelse. Kommunerna har en viktig roll. En annan betydelsefull fråga är förståelse hos allmänheten. Det finns invånare som väljer att inte ansluta sig utan tänker att man klarar sig med mobiluppkopplingen. Men mobilnäten byggs inte ut på samma sätt på landsbygden. Om anslutning inte sker så har det ingen betydelse hur mycket stöd som än ges.

Frågan om elektronisk kommunikation (digital infrastruktur) i den strategiska planeringen är viktig utifrån behovet av en genomtänkt strategi för denna typ av kommunikation. Vi ser här att steg framåt tagits.

Målsättning 2024-2025

-Tillsammans driva på utbyggnaden av bredband i länet i dialog med kommuner och andra berörda aktörer.

- Tillsammans arbeta för genomförande av handlingsplan för bredbandsfrågor.

- Tillsammans arbeta för genomförande av digitaliseringsstrategin och dess handlingsplan.

-Stärka samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå för att ytterligare driva på digitaliseringstakten i länet och utbyggnaden av digital infrastruktur.

➤ Landsbygdsutveckling

Under 2018 sattes mål och inriktning för landsbygdspolitiken genom landsbygdspropositionen (2017/18:179). Denna anger en sammanhållen politik för Sveriges landsbygder. Fokus är på företagande, jobb, boende och välfärd för att skapa förutsättningar för alla delar av landet att utvecklas. Insatser görs inom områdena; näringsliv och företagande, digital kommunikation och transportinfrastruktur, innovation och kompetens, samhällsplanering och bostadsbyggnad, kommersiell service, välfärdstjänster och kultur och statens närvaro.

Nationell nivå avser tillsätta en utredning av den regionala utvecklingspolitiken och därtill även landsbygdspolitiken. Riksrevisionen samt SKR har lyft behov av en utredning. Ambitionen är att utredningen ska komma på plats första halvåret 2024.

2023 inleddes arbetet med genomförandet av den europeiska jordbrukspolitiken inom ramen för den strategiska planen 2023 – 2027. Arbetet fokuserar på miljö och hållbarhet samt konkurrenskraftiga företag för livsmedelsförsörjning och landsbygdsutveckling.

I Örebro län sker det operativa arbetet, utifrån det regionala skogsprogrammet samt utifrån handlingsplanen för innovation och förädlad skogsråvara, från Agro Örebro. De har fått ekonomiska medel att agera utförare. Agro Örebro är också en central aktör för genomförandet av den regionala livsmedelsstrategin.

För landsbygden kan digitaliseringen innebära flera positiva utvecklingsområden där välfärdstjänster kan utvecklas och ge hemsjukvården nya möjligheter till service och omvårdnad. Även inom jord- och skogsbruk kan digitaliseringen medföra ett mer effektivt brukande.

Turism och besöksnäring är viktig för landsbygdens utveckling. Upplevelser och evenemang ger goda förutsättningar och möjligheter till ökade intäkter för landsbygdsföretag inom besöksnäringen. Turism och besöksnäring stärker även det geografiska områdets attraktivitet.

Aktuellt 2024

Nationell nivå ser över direktiv för livsmedelsarbetet och vi avvaktar med att revidera den regionala livsmedelsstrategin. Länsstyrelsen och regionen har tillsammans finansierat ett arbete där workshops och dialog skett i kommunerna vad gäller självförsörjningsgraden av livsmedel. En helhetsbild finns också över länet. Nästa steg blir nu att fundera över åtgärder för en bättre matchning vad gäller försörjningsbalans.

En överenskommelse om regional samverkan för att utveckla Grythyttan är på väg att antas. Viljan och önskan från alla samverkande parter är att Grythyttan är en plats full med studenter, forskare och besökare och som kännetecknas av hållbar utveckling, måltidskunskap och beredskap/självförsörjningsförmåga. Förutom Region Örebro län och Länsstyrelsen är parterna Hällefors kommun, Örebro Universitet samt Akademiska Hus.

Vad avser Turism och besöksnäring arbetar Region Örebro län tillsammans med länets kommuner och aktörer i enlighet med den beslutade samverkansmodellen där Region Örebro län samordnar länets destinationsarbete. Fokus för 2024 är platsens attraktivitet och

ökad samverkan i syfte att såväl bredda säsongen och öka antal besökare. Region Örebro län är även ansvariga för Bergslagsleden.

Länsstyrelsen kommer under 2024 utifrån regleringsbrevsuppdrag om att samordna och leda det statliga arbetet med friluftslivspolitikerna i samverkan med andra berörda aktörer, samordna framtagandet av en regional strategi för friluftsliv.

Målsättning 2024-2025

- Tillsammans verka för en levande landsbygd i Örebro län.
- Samverka genom Agro Örebro i genomförandet av handlingsplan för livsmedel samt skogsprogrammet inkluderat handlingsplan.
- Tydliggöra roller och förväntningar inom besöksnäring och friluftsområdet.

➤ **Energi och klimat**

För att vi ska uppnå uppsatta energi- och klimatmål behöver näringsliv, kommuner och myndigheter samarbeta. Det regionala arbetet handlar om att minska utsläppen av växthusgaser, öka takten för energieffektivisering och öka andelen förnybar energi. Energi och klimatprogram för Örebro län är gemensam grund för detta.

I uppföljning av arbetet med länets regionala utvecklingsstrategi har det identifierats ett antal större gap mellan nuläge och önskvärt läge, där vi behöver göra flera stora förflyttningar och kraftsamla tillsammans i länet. Området Grön omställning är ett sådant utmaningsområde. Energi och klimatrådet är en av plattformarna vi arbetar utifrån när insatser ska göras. Och vi kraftsamlar för att utveckla innovationer för en grön omställning och för att öka implementeringen av kända lösningar för en snabbare grön omställning.

Aktuellt 2024

Ett nytt Energi och klimatprogram är på väg att arbetas fram. Länsstyrelserna har i regleringsbrev fått i uppdrag att uppdatera de regionala energi- och klimatprogrammen utifrån de nya energipolitiska målen innan halvårsskiftet 2025. Arbetet med en uppdatering av energi- och klimatprogrammet inleds redan våren 2024.

Under aktuell period fortsätter vårt gemensamma arbete i Energi-och klimatrådet och inom de två fokusområdena transporter och energisystem. Rådet vänder sig till länets näringsliv och offentliga aktörer. Syftet är att få ett större driv i klimatfrågorna och att skapa en arena för samverkan och omsätta energi- och klimatprogrammets mål till handling. Landshövdingen och Regionstyrelsens ordförande innehar gemensamt ordförandeskapet för rådet.

Energi- och klimatrådet är länets plattform till alla större insatser gällande energi och klimat i länet. Länsstyrelsen har fått ett nytt uppdrag att leda länets regionala och lokala energiplanering. Uppdraget är omfattande och en gemensam ansats och arbete behövs. Områden i fokus är då Ökad förnybar elproduktion, utbyggnad av elnätet och Smartare elanvändning – kapa effektoppar, energieffektivisera, energilagring.

Det är en utmaning med försörjning av energikompetens. Det är dock något som arbetas med inom ramen för kompetensförsörjningsuppdraget.

Målsättning 2024-2025

- Tillsammans arbeta med att ta fram ett nytt Energi- och klimatprogram - klart 2025-06-30.
- Tillsammans jobba med Regional och lokal energiplanering i länet.
- Jobba vidare med fokusområden inom Energi och klimatrådet.

➤ **Social hållbarhet och folkhälsa**

Det finns stora behov av att arbeta med utmaningar inom social hållbarhet och folkhälsa i länet. Generella undersökningar som Liv och hälsa, kartläggningar inom specifika områden såväl som uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin pekar ut områden där länet har utmaningar och där länets aktörer behöver samarbeta och kraftsamlar för att nå målen i

RUS. Ett sådant utmaningsområde är Barn och Unga. Samarbetet inom området Social hållbarhet och folkhälsa ska också bidra till kraftsamlingen för Barn och Unga.

Under åren 2022-2023 utvecklades och fördjupades samverkan inom de sociala frågorna mellan Region Örebro län och Länsstyrelsen. Detta arbete vill stärka ytterligare. Utifrån de stora behoven inom området och att organisationerna har många uppdrag som kompletterar varandra, är det av stor vikt att konsolidera det samarbete som utvecklats och fortsatt värna ett nära samarbete för synergier och ett mer effektivt arbete i förhållande till länets kommuner och andra aktörer.

En utgångspunkt för arbetet är Överenskommelserna om en god, jämlik och jämställd hälsa i länet och den gemensamma samverkansplanen som kommer att utvecklas utifrån överenskommelserna.

Överenskommelsernas syfte är att skapa ett långsiktigt och kunskapsbaserat lokalt och regionalt folkhälsoarbete i samverkan mellan kommunerna och Region Örebro län. Viktiga parter i detta arbete utöver dessa är RF-SISU, ÖLBF och länsstyrelsen i Örebro län. Genom de nya överenskommelserna som gäller från 2024 har länsstyrelsen fått en tydlig plats i folkhälsoarbetet i länet. Samverkan mellan de båda regionala aktörerna måste därför stärkas och utvecklas för att underlätta för kommuner och andra lokala aktörer,

Det finns stor efterfrågan från kommunerna att region och länsstyrelsen samordnar sig inom detta område.

Aktuellt 2024

Överenskommelserna om en god, jämlik och jämställd hälsa i länet antogs i början av året av parterna. Ett arbete med att ta fram en gemensamma samverkansplanen utifrån överenskommelsen tar nu vid. Samverkansplanen kommer att innehålla prioriterade områden för samverkan i länet och beskriva parternas olika roller i dessa.

Arbetet med den regionala föräldraskapsstödsstrategin går in i slutskedet och överlämnas för politisk beredning och beslutsprocess inom bland annat Region Örebro län. Även länsstyrelsen har möjlighet att anta denna. Från 2023 finns särskilt riktade statsbidrag till kommunerna och regionen för att utveckla föräldraskapsstödsarbetet vilket ger ekonomiska förutsättningar att förstärka detta. Länsstyrelsen har ett särskilt uppdrag riktat mot föräldraskapsstöd i utsatta områden. Tillsammans med regionen samordnas också länets gemensamma arbete med frågan.

Ett av de nationella jämställdhetspolitiska målen är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Länsstyrelsen har i uppdrag att samordna arbetet i länet och utarbeta en gemensam handlingsplan kring våld i nära relation. Regionen har ambitionen att aktivt stödja detta arbete och vara en aktiv part för att arbeta mot att förverkliga målet. Under 2024 fokuseras det gemensamma arbetet kring barns rättigheter vid placering på skyddade boenden och insatser för våldsutövare.

Länsstyrelsen utvecklar i samverkan med Regionen och övriga berörda aktörer strukturen för att samordna, utveckla och effektivisera länets arbete inom Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS), det brottsförebyggande arbetet och arbetet inom Jämställdhetspolitiken inklusive mål 6; Mäns våld mot kvinnor.

Jämställdhetsstrategin för länet har under länsstyrelsen samordning reviderats i inledningen av 2024, och det blir viktigt att nu ta vidare arbetet med implementering gemensamt för bästa effekt.

Målsättning 2024 – 2025

- Fortsätta bygga på den fördjupade, löpande samverkan mellan Region Örebro län och Länsstyrelsen som utvecklats under 2022 – 2023, med särskilt fokus på:

Överenskommelserna om en god, jämlik och jämställd hälsa i länet och den gemensamma samverkansplanen som utvecklas utifrån överenskommelserna

Föräldraskapsstöd

Jämställdhet

Mäns våld mot kvinnor och hedersvåld

Mänskliga rättigheter och barnrätt

- Inom områdena ANDTS och funktionshinderfrågor finns ambitionen att identifiera gemensamma målsättningar och åtgärder.
- Utveckla samverkansstrukturen för frågorna så att de regionala forumen och formerna kompletterar och stärker frågornas genomförande i länet.